

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Narratio comica de amicitia Damonis ac Pythiae

Omichius, Franciscus

Noribergae, 1617

Actus III.

[urn:nbn:de:bsz:31-138648](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-138648)

remus, omnes ingenii industriaeq; nervos
intendimus. Quod si Regi visum fuerit,
Reipubl. partem nobis gubernandam
committere: bonorum virorum officium
præstabimus, & totius regni commo-
dis pro virili parte consulimus.

PYTHIAS. Quamvis ego aularum con-
suetudine non usq; adeò delecter: tamen
quia fata nos educere videntur, non re-
pugnabo: nec in commisso munere fide-
dem ac diligentiam meam ullo unquam
tempore patiar desiderari.

DION. Non dubito, quin Spartam ve-
stram præclarè sitis exornaturi, & Regis
expectationi per omnia satisfacturi.

Actus III. Scena I.

AMICITIA, DIONYSIUS.

Longum iter emensa sum, Rex poten-
tissime, & varias jamdudum peragra-
vi regiones, si qui fortè magnates ac prin-
cipes hospicio me exciperent, monitisq;
meis vacivas aures darent. Sed proh do-
dolor, pusillus est eorum numerus, qui
me non sunt dedignati. Itaq; in ipsam tan-
dem

D 5

dem

dem appuli Siciliam, teq; suppliciter oro,
Rex Serenissime, ut me clementer exci-
pias, neq; admonitiones meas repudies,
Quibus equidem si locum dederis, non te
hujus facti pœnitebit. Nam qui me amans
& colunt: à multis certè molestiis atq; æ-
rumnis immunes, quietam & tranquillam,
addo etiam honoratam degunt vitam.

DIONYS. Audivi ô mulier, verba tua,
quibus ut amore te complecterer, à me
contendisti. Sed tu primùm mihi tuum
nomen dicas.

AMICIT. Hujus ædepol me neq; pu-
det, neq; piget. Nomen Amicitia est mi-
hi.

DIONYS. Tuné es Diva illa exoptabilis?
Equidem nisi præmonitus, te non agno-
vissem: neq; te (quod sciam) in regno
unquam conspexi meo. Mirabili sanè a-
mictu uteris. Dic age, cur nudo incedis
capite?

AMIC. Eo nempe sum ingenio, ut nu-
dè atq; apertè omnia agam, nihil vel simu-
lem, vel dissimulem: nullis utar blandi-
tiis, aut verborum fucis: sed candidè atq;
inge-

ingenuè tùm laudem , tùm vituperem:
tùm hortet , tùm dehortet. Atq; hanc
nudam & simplicem vivendi rationem
omnes illi mecum observant, qui nomi-
na sua mihi dederunt : neq; compendiū
sui causā quicquam agunt, sed ubivis ami-
ci commoda salutemq; respiciunt.

DIONYS. Cùm verò dixeris, te annis ab-
hinc plurimis orbem terrarum peragrās-
se : quī fit, quòd formā etiamnum sis tam
venustā ac floridā, nec illa ætate deficiat?

AMIC. Quemadmodum forma mea
semper viget ac floret : ita etiam veram
amicitiam semper vigere, floridamq; &
novam esse convenit, quæ temporis diu-
turnitate non senescat, minuatur aut in-
termoriatur.

DIONYS. Quid autem docet vestis tua
tam vilis ?

AMIC. Vili propterea utor habitu, ut
ostendam, amicum fidelem, quamvis te-
nui sit conditione , nec opibus abun-
dans, nec clarus natalibus , nec famā
ingens : æquè tamen in precio haben-
dum

dum esse, ac si omnibus fortunæ bonis
afflueret.

DIONYS. At quid sibi volunt ista ver-
ba, in limbo vestis inscripta, MORS ac
VITA?

AMIC. Ne in secundis tantum rebus
amici simus: sed etiam in ærumnis ac pe-
riculis amico constanter adhaerescamus:
immò nec in ipsa morte ipsum defera-
mus. Nec amicis vita defunctis obtre-
temus, eorumq; navos odiosè in morem
hyanae refodiamus.

DIONYS. Fronti tuæ adjecta video duo
vocabula ÆSTATIS & HIEMIS. Quid-
nam latet sub illo involucre?

AMIC. Ne amicus columbas imite-
tur, quæ ad pulcras & copiosas ades agmi-
natim advolant, ad horrea autem inania
nunquam tendunt: nec hirundinum sit
similis, quæ æstivo quidem tempore præ-
sto sunt, ac hiemis asperitate pulsæ reced-
dunt, & terras calidiores petunt. Sedin
utraq; fortuna firmus sit ac constans ami-
cus: & hac maximè re ab adulate se dif-
ferre ostendat: quòd adulator, id est, olla
& mensa sectator, rebus tantum ex sen-
tentia

tentia fluentibus alteri blandiatur: muta-
to autem fortunæ flatu, & calamitatum
procellis ingruentibus, pedem referat,
nec passu tenaci perstet: quippe sui tan-
tùm commodi studiosus, nec amico ex
animo, & propter ipsum bene volens. Ac
sincerus amicus, sive amana sit æstas, sive
tristis hiems: eundem semper vivendi
tenorem observet: nec in pro'peris ami-
co aduletur, nec eidem adversis rebus
presso ac circumvallato indignetur.

DIONYS. Dic porro famina, cur ex-
tento digito pectus apertum monstres!

AMIC. Quia magnum hujus vitæ sola-
tium est amicus, cui secreta cordis tui tan-
quam ipsi tibi aperias, quiq; fideli eadem
silencio custodiat, nec præter rem & in a-
mici perniciem eliminet. Cùm contrà
assentator, rimarum plenus hac & illac
perfluat, nec commissum arcanũ in præ-
cordiis inclusum retinere possit. Insuper
& hoc innuere volo: inter amicos aperte
& candidè, non occultè aut insidiosè agi
oportere: sed ita ut os ac lingua per omnia
cum corde consentiant: nec illud vulga-
tum inter amicos locum habeat:

Melle-

Mellon est sermo, latet imo corde venenum:

Os nectar promit, mens aconita vomit.

DIONY. Deniq; quamobrem cordi hæ
sint insculptæ voces, Propè & Longè, scire
pervelim.

AMIC. Amicitiam enim, si vera ac ho-
nesta sit, nec temporis longinquitas, nec
locorum intervalla dissolvere queunt aut
perimere. Nec enim fas est amicorum ob-
livisci, ob intermissam aliquandiu vitæ
consuetudinem: sed eorum vel absenti-
um memoriam perpetuò nobiscum cir-
cumferre æquum est.

DIONY. Satisfecisti mulier interroga-
tis meis, dum rationes vestitus tui, rari sa-
nè ac inusitati, attulisti. Caterùm, dic age
mihi, an in toto terrarum orbe quispiam
reperiatur, qui omnes boni amici nume-
ros, ita ut tu jam commemorâsti, expleat?
Ego quidem in tota hac rerum universi-
tate vel unum existere haud puto, qui a-
mico in adversis secundisq; rebus æquè
fidelis sit: qui absentem æquè ac præsen-
tem diligit: qui in mortuum eodem sit a-
mimo, quo in viventem olim fuit.

AMIC.

AMIC. Rara quidem est hæc avis in
terris, & nigro cygno simillima. Verunta-
men reperti quidam sunt, qui secundum
leges, à me præscriptas, amicitiam sanctis-
simè & constantissimè coluerunt. ac non ita
pridem in hanc quoq; insulam duo vene-
runt hospites, viri integritate ac fide præ-
stantes, qui mea præcepta studiosè & ex-
ammissim sequuntur. Cum iis, ô Rex, famili-
ariter conversare. Ex illis enim plura de
me cognosces: atq; ipsi re ipsa demonstra-
bunt, quod sit ingenium verorum & mi-
nimè fucatorum amicorum. Quod si eos
in consiliarios tuorum numerum ad-
scripseris: Spondeo nunquam fore, ut te
hujus incepti pæniteat. Sed hem tibi illos
ipso. Ego interim abeo, ne vestra turbem
colloquia.

Actus III. Scena 2.

DIONYSIUS, DAMON, PYTHIAS, DION.
REm mihi gratam fecistis, Damon ac
Pythia, quòd me accesseritis. Ac mea
vicissim in vos constabunt officia, & me-
rita. Jam verò succinctè causam vobis ex-
ponam, quare vos accesserim. Gestit ani-
mus meus ex vobis cognoscere, quinam
sincerè

sincerus ac fuci expers sit amicus? & quomodo talis sit comparandus itemq; retinendus? Ea de re quid sentiatis, agite sultis brevibus aperite.

DAMON. Quæstio illa, serenissime & clementissime Rex, quam modò proposuisti, admodum est necessaria. Nam mehercule in hoc universo nihil est, quo difficiliùs carere possimus, quam amicitia. Siquidem non aqua, non igni (ut ajunt) pluribus locis utimur, quam amicitia. Ac solem facilius è mundo sustulerit aliquis quam amicitiam è vita tollat. Siquidem nulla domus, nulla civitas, sine amicitia esset stabilis: nec agricultura, res familiaris, aut negotiationes, sine amicitia subsidio consistere possent.

Amicum autem fidum (cujusmodi unicum tantum in vita mea vidi) appello eum, qui omni tempore amicum ex animo & propter ipsum diligit: ac pro amici salute non solum fortunas, sed etiam vitam suam profunderè paratus est. Quiq; fortuna tum ridente, tum vultum contrahente, amico est præstò, immò nec in ipsa morte illum destituit.

DION.

DIONYS, Quid verò tu censes, Pythia?
De eodem negotio & tuam audire aveo
sententiam.

PYTHIAS. Damon amicissimus mihi, ô
rex præclarè equidem veri amici naturam
aperuit : ejusq; sententiæ per omnia sub-
scribo. Unicū jam dictis annectere placet:
nimirum quod veterum sapientū de co-
lenda amicitia fuerit judicium. Amicum
ajunt annulo aureo similem esse debere.
Ut enim aurum metallorum est pulcerri-
mum atq; præstantissimum : Ita inter o-
mnes thesauros, quos ad animi oblectati-
onem nobis comparare licet, pretiosissi-
mus est amicus fidelis, & in adversis ex-
ploratus. Ut enim ignis aurum probat,
sitnè purum putum, an verò adulterinum:
ita miseriæ ac tristitia tempora amicos ve-
ros atq; ingenuos demonstrant. Ac licet
ex orichalco splendidissimi coloris, an-
nulus aliquis affabre fieret: tamen integri-
tatem suam non retineret, sed aliquid
substantiæ amitteret, igne excoctus: ita
multi sunt in speciem amici, qui verbis
blandiuntur, ac pro amicis sese gerunt,
dum favet ac vultu ridet fortuna sereno.

E

Sed

Sed illi sunt amici (ut ita loquar) ex erichalco: nam fortunæ secundæ quasi velficatione mutata, amicos deserunt, & felices tantum colunt, miseros fugiunt. Immo sæpè tam fallaces sunt insidiatores, ut quos coram laudaverint, & quorum rationibus optimè se consulturos prædicaverint: eos absentes suggillent, & incautos in exitium demergant.

Præterea illi præsci sapientiæ magistri hoc etiam notarunt: quod sicut aurum mirè faciat ad corroborandum & reficendum cor: (unde plurimus ejus in medicina usus, quando animi ægritudo, mœstitiâq; pellenda est) sic & animo ægro, cumq; adversa sorte conflictanti, nullum veniat præsentius auxiliûm, quàm candidus & fidelis amicus. Candidus, inquam, & apertus, non qui in faciem mellita tibi loquatur, venenum autem intus in pectoris recessu occultet. Quiq; tali sunt ingenio, si pessimis modis, ut digni sunt, perirent: minus etiam esset malorum ac molestiarum in vita.

Ad hæc, ut non ubivis auri magna reperitur copia: ita etiam non est res ubiq;
Obvia

obvia verus amicus. Sed ubi totum oppidum, totam provinciam perreptaveris: vix umbram amici deprehendes, cui tuum pectus tutò aperias, cum quo secreta impunè communices, cui omnia sic credas, ut ipsi tibi: Postremò sicut annulus propter rotunditatem sine caret: ita etiam nullus sit amicitiae finis, sed perpetuus & illabefactus amicitiae tenor.

DIONYS. Prudenter tu quidem & egregiè de natura amicorum differuisti. Caterum & illud velim adjiciatis, qualem se quis præstare debeat, ut amicum sibi compareret honestum, fidelem, constantem?

DAMON. Hæc via insistenda est sinceris amicis parare cupienti. Primum elaborer, ut omnem suam vitam ad laudem atq; honestatem conformet. Tum se boni viri ultrò ipsi adjungent, & gratis omnia officiorum genera ipsi præstabunt. Nisi enim ex virtute nascatur amor, Sed spe commodorum ducatur: non me hercule diuturnus erit. Nam fortunæ prosperitate cessante, amicitia quoque cessabit,

E 2

Deinde

Deindè studeat & in verbis verax, & in factis minimè fallax ac fraudulentus esse. Nec quod hodiè affirmavit, cras neget: aut quod hodiè negavit, cras affirmet. Sed & severitas insit in vultu, arg; in verbis fides. Ita sincera & constans erit amicitia.

Tum diligentissimè etiam omnes causæ & occasiones dirimendæ, aut disluendæ amicitiaæ caveantur: ut si ve joco, si ve serid, ea facias, quæ amico probentur, ac per se honesta sint: eaq; vites ac prætèmittas, quibus honesti amici animus offendi possit. Quicumq; hæc in vitæ cursu observaverit: nã ille & amicos parare faciliè, & retinere nullo valebit negotio: atq; indè voluptatem haud vulgarem percipiet.

DIONYS. Assentior & huic mōnito vestro. Sed de numero etiam amicorum aliquid constituendum videtur.

DAMON. De eò non operosè quærendum puto: sed deplorandam esse potius amicorum hujus sæculi paucitatem. Ego enim fortunatum eum ducam, qui per omnem suam vitam vel unicum amicum certum sibi paraverit. Ad eò jam regnat hypocrisis & fraus:

& fraus: ut multis simulationum involu-
cris tegatur, & quasi velis quibusdam ob-
tendatur unius cujusq; natura: & cum
frons, oculi, vultus sæpè mentiantur: tùm
verò oratio sæpissimè. Itaq; si quem sis na-
ctus, qui in tuam familiaritatem se insinu-
arit, atq; antè ignotus tibi fuerit: huic
quantum credendum sit, vide: non quin
possint esse aliqui viri boni: Sed quod hæc
sperare liceat, judicare periculosum sit.

DIONYS. Nunquam equidem tam ac-
curatè cum animo meo hæc perpendi. Et
perfectò vana persuasione & expectatio-
ne mea admodum fefellissem meipsum,
nisi jam meliora à vobis edoctus fuisset.

DION. Liceat mihi, Rex, interfari, &
bono animo tantùm unicum quid inter-
rogare. Quantum putas esse numerum
amicorum tuorum, quibus quidem in re-
bus adversis tutò inniti atq; confidere
possis?

DIONYS. Cùm primùm regni guber-
nacula susciperem: multi statim ad me
confluebant viri principes, juvenesq; no-
bilissimi, qui mecum genio & poculis in-
dulgerent: ac certissimos se mihi amicos

fore pollicerentur. Ac brevi tempore ultra centum amicos, qui se tanquam athenicum murum me septuros ac defensuros ajebant: aula mea vidit. Et ut dicam, quod res est, plurima distribui congiaria, ut plurimos mihi hac munificentia amicos adjungerem. Planèq; confido, si incommodò aliquo aut periculo urgerer: magna copia ejus adventuros, mihiq; praesidio (quæ admodum sanctè polliciti sunt) futuros. Sunt præterea multi mihi affines, & propinqui multi: quorum potentia, divitiis ac copiis securè niti, & liberationem ex malis ab iisdem exspectare possum.

DION. Ah Domine mi, toto (quod pace tuâ dicam) cælo erras. Nam aliter se res habet in vera amicitia. Non enim blandis & sesquipedalibus verbis credendum est: sed considerandum, an ex animi sui sententia loquantur isti promissores, tantis verborum ampullis officia sua jactantes? Quovis enim Sacramento aut pignore contendam: in rebus miseris non praestituros illos promissam fidem: quamvis extra periculum constituti, magnificis pollicitationibus operam suam prolixè tibi

ibi detulerint. Quin potius ita acturos
certo scio, ut multiplices querant elabendi
vias: aut se non amplius horum, quæ tu
in culcas, verborum meminisse dicant.
Itaq; Damonis illa, Pythiæq; monita, ma-
ximè necessaria sunt mihi visa.

DIONYS. Non pœnitet me hodierno
die dissertationes vestras auscultasse, Viri
Optimi: easdemq; memoriæ infigam, &
per omnem vitam sequar. Nectam citò
ac faciliè amici nomine quenquam, haud
prius exploratum, dignabor. Jam valete
ac de meo in vos propenso animo ne-
quaquam dubitate.

Actus III. Scena 3.

DAMON. PYTHIAS, DION.

DAMON. Ille hinc abiit. Ego autem
quamvis inter aulæ familiares ac regis
consiliarios haud essem adscriptus, tamen
non indignarer. Nam hoc ævo quicumq;
optima consulere, & magnates de ratio-
ne gubernandi Rempublicam liberè mo-
nere instituit: in maximas sæpè angustias
ac pericula incidit.

E 4

PYTHI-

PYTHIAS. Equidem in suspicienda hac provincia nequaquam audivimus Magistrum illum nostrum : qui non semel admonuit , declinanda esse ejusmodi onera, & fugiendas potentum amicitias. Illos enim se solos sapere judicare. Ac si quis illorum sententiis adverteretur, & quæ incommoda in totam ditionem inde sint redundatura, demonstraret : in eum princeps amaris dictis invehi, nec censorem atq; Aristarchum æquo animo ferre posse. Quod ne ad extremum nobis etiam eveniat, valdè metuo.

DION. Et ego libens hanc molestiâ superfederem : neq; inhiavi unquam tantis dignitatibus , in quibus fellis plus inest, quàm mellis. Nam ita res habet, ut modo commemoravit Damon. Qui enim ad honorum fastigia evehuntur, & regibus sunt à consiliis : eos anxietas premunt curæ, urget multiplex sollicitudo, infectatur invidia, odiumq; plurimorum. Nec ego ex aliis audita loquor, sed ipse longo tempore expertus sum , quanta sit plerorumq; improbitas : quantæ adulationes in aulis : quantæ verborum blanditiæ : quanta animorum

morum perversitas. Si quem fides sua regi commendat, ut apud eum sit in gratia: multi existunt ejus adversarii, qui dies noctesq; inter se agitant consilia, ut eum malis artibus Regi in fensum reddant, deq; gradu dejiciant. Nam in aulis, ut lenta sunt beneficia, ita præcipites injuriæ, quas accipere & mustitare te oportet, si in aula velis consensescere. Et non rarò etiam infantes & fidelissimos consiliarios gravis manet exitus. Nam fluxa res est regum favor: & bene meritis pessima, ut plurimum, refertur gratia.

DAMON. Tanquam ex tripode hæc protulisti, Dion. Interim tamen negari non potest, Diis curæ esse illos, qui officio suo, ut debent, funguntur. Nos itaq; faciemus, quæ nostri sunt muneris: eventum autem ipsis numinibus commitemus. Spero enim futurum, ut, si qui injuriâ ac vi nos circumretire aggrediantur: fraus tamen ad illos ipsos recurrat, eosq; pessundet, à quibus fuit exorta.

E s Actus

Actus III. Scena 4.

MILES, & AMICA.

Qua de conditione mihi conduxerim, tenes, Pamphila.

AMIC. Teneo, ut annum hunc totum seruiam tibi.

MILES. Neq; quenquam interea virum alium prorsus ad te admittas.

AMIC. Sic est.

MILES. Mihi adhærebis, Pamphila. Quod ego iussero ac voluero, facies: quod noluero ac vetuero, fugies, neq; conari id facere audebis.

AMIC. Faciam, quod voluero, quod autem noluero, fugiam, Semper me solus ductabis tibi, si solus dabis semper, quæ poscam.

MILES. Ne sis sollicita: Sed responde mihi prius, quod te rogo. Etiamne ædes compilare nosti & scrinia?

AMIC. Væ homini isti, qui januam negligenter obseravit.

MIL. Etiam gallinaria?

AMIC. Perpulcrè.

MIL. Sed in furto deprehensa quid facis?

AMIC. Per nego & obduro, pejero deniq;

Tunc

Tum: Si cui quid debeo, rem tergo solvo:
An sic placeo tibi, Miles?

MIL. Optimè: sed cujas es?

AMIC. Cresla sum domo. (nisti?)

MIL. Sed qua occasione in Siciliam ve-

AMIC. Audire si lubet, dicam.

MIL. Lubet ædepol.

AMIC. Erat mihi paupercula mater, lana ac tela victum quaritans: quæ cum vidua esset, decentem me puellam cauponi dedit ancillam. Ibi ego herum mihi fidem fraudavi, heræ infidelis fui, parietes perfodi, manus alienis admovi oculis, damnoq; & dedecori heris fui: creditum quod fuerat, datum pernegavi, conceptis non raro verbis pejerans. Interim quicquid ego & Cellarius clam in cubiculo consumseramus, ille sciebat in rationes referre hospitem. Quadam verò nocte cum mihi persuasisset, quod amans solet amanti, ac plenam deinde navem vidisset: me relicta aufugit atq; erupit. Ego militem quendam, in cauponam nostram qui diverterat, secuta per mare officii causa, tandem in hanc appuli Insulam. Is autem in prælio nuper obiit, novisq; nuptiis torum vacuum fecit.

MIL.

MIL. Sat habeo, eamus intro.

AMIC. Ego verò, cùm sum assueta vi-
no & multibiba : non prius intro, quàm
certa sim, an vini veteris utrem hïc habe-
am, ut potem noctuatq; interdium ?

MIL. Cauponum obliviscendi mores,
discendi stratiotici. Nam nos milites in
straminea saepe culcitra dormimus, aplu-
dam edimus, flocesq; bibimus.

AMIC. Urtica victitare non didici. Ita-
que jam non intravero tecum.

MIL. Bono sis animo : si mihi fidelis
fueris, nil deerit tibi.

AMIC. Impera mihi quidvis, & quo-
vis modo. Scitè me accommodabo ad
mores ac nutus tuos.

MIL. Sequere ergo, Pamphila.

AMIC. Sequor, ac tibi tantisper cre-
do, dum argentum tinniverit.

Actus III. Scena 5.

PHILETUS, HYBRISTES, PHILOTY-
RANNUS, MISOPHILOSOPHUS.

Nunc, nunc tempus est deliberandi, ô
focii, ecquid porrò nobis sit agen-
dum ?

dum? Meridianā enim luce clarius est, id
quod toto pectore doleo : Dionem &
complices ejus hoc pugnare, ut nos Regis
ludibrio exponant: eumq; ad gravitatem
quandam componant, ab omnibus deli-
cius ac voluptatibus abhorrentem. Nam
antehac Dionysius adolescens genio in-
dulgere, amare, potare, nugas agere sole-
bat. Quo tempore nos à Rege primi e-
ramus. Nunc autem longè alia rerum est
facies. Excidimus gratia Regis, spreti jacè-
mus, consilia nostra nullius assis æstiman-
tur. At Dionis verba, non sunt verba, sed
Apollinis oracula. Solus ille in confes-
sū palmam omnibus præripit : cæteri nullo
numero habentur. Hoc ego dudum vidi,
& invidi etiam Dioni. Ac jam res ipsa vi-
detur postulare, ut nisi à Sophista illo sub-
verti velimus, ipsi eum prius subverta-
mus, hominemq; in odium adducamus
apud Regem.

HYBR. Sceleratus ille, finoniis arti-
bus suis eò rem perduxit, ut solus apud
Regem omnia possit, solus prudentissimè
rebus consulere judicetur. Ac fuerunt,
qui dicerent, ipsum à Rege toti insulæ
præfe-

præfectum iri, & quasi Proregem futurum.
Quod si taciti hæc prætermitteremus: non
solum turpe nobis, sed etiam pernicio-
sum esset. Quamobrè stat sententia: per-
dendum hominem, ne ille nos perdat.
Perdendum inquam, & illum, & quicumq;
eandem cum illo sectam sequuntur. Sic e-
nim Regis gratiâ securè frui, & in consili-
is dandis primas tenere possumus.

PHILOT. Utile quidem id consilium,
sed tamen periculosum censeo.

MISOPHIL. Principiis obstandum pla-
nè ego puto. Nam si Dionis potentia in-
valuerit, serò medicinam parabimus. Quin
vos virilem animum geritis, atq; audacter
rem tantam aggredimini. Namque stulti-
tia est, magnum facinus timido cordi
credere.

PHILET. Pederentim & cautè nobis
progrediendum est. Coniunctis itaq; ope-
ris tentemus, quantum quisq; possit. Nam
ego miseris modis perire malim, quàm
committere, ut omnis auctoritas nostra &
pristina potentia non solum enervata lan-
guescat, sed etiam omninò extingatur.

HYBR. Maneo in sententia, collocan-
dos

dos alibi infidiatores, nempe sagittarios peritos, qui si fortuna volet, æmulum nostrum incautum telis excipiant, & ad tartara invisum illud caput detrudant.

MISOPH. Certe hæc res non carebit periculo, si (quod metuo) fiat tandem palam. Ideò tutius nos acturos puto, si veneno propinato illum ad inferos demittamus. Ecquid videtur vobis, socii?

PHILOTYR. Neq; hac via successurum videtur negotium. Quippe sunt homines illi circumspectissimi, neq; cibum neq; potum gustant, nisi prius ab altero exploratum, sitné salubris, an insalubris? Quapropter aliam ego insistam viam, & Dionem calumniabor apud Regem, perficiamq; ut is regni affectati reus agatur. Facile enim Regi, ad suspensiones proclivi, persuasero, Dionem non solum potentia, sed etiam vitæ ejus insidiari. Id j; crimen (quâ sum vi ac copiâ dicendi) ita exaggerabo, ut omninò credibile videatur Regi. Cum j; ego solus animum Regis tentaro: vos postea conjunctis operis eundem aggredimini, & tanquam arcem ab omnibus nudam præsidii expugnate.

Jurare

Jurare aufim, hoc modo rem feliciter ces-
suram. Quis enim ignorat, Regem sem-
per in metu fuisse, ne aliquando in exsi-
lium pelleretur. Dum igitur animus ejus
in dubio est, levi momento impellam,
quocunq; voluero.

PHILET. Macte esto tam opportuno
consilio. Nemini enim nostrum hoc in
mentem venisset. Deorum auxilio fa-
ctum credo, ut tam commodè diceres,
quid facto esset opus.

PHILOT. Quandoquidem ergo idem
videtur vobis omnibus: curriculò pro-
curram ad Regem, ut soli cum solo confa-
bulari liceat. Atq; ipsum in tempore Dio-
nysium video.

Actus III. Scena 6.

PHILOTYRANNUS, DIONYSIUS.

Potentissime atq; invictissime Rex, Do-
mine clementissime: supplex oro, ut
quæ jam dicturus sum, benevolo animo
audias: neq; putes, me quicquam odio
aut malevolentia impulsam loqui.

DIONYS. Quid rei est? dic breviter.
Nam audire cupienti omnis mora longa
atq; molesta est.

PHILOT.

PHILO. Consilia ineunt quidam, non tibi solum, sed etiam regno universo pestem ac perniciem allatura, nisi maturè hominibus teterrimis occurratur. Planius, si vis, dicam & uberius. Cùm hodiè in arcem, ubi senatus habebatur, accessurus essem: forte fortuna in quosdam incidi, qui nescio quid de rebus secretiorib⁹ colloquebantur. Ego in angulum aliquem concessi, ubi à nemine videri, omnia tamen, quæ illi in medium satis clarâ voce afferebant, exaudire possem. Ne longum faciâ: deliberârunt illi inter se de te è medio tollendo, regno; Sicilia occupando. At tandè inter eos convênit, foederatos quosdam Principes adsciscendos esse, & Carthagenenses in auxilium vocandos: ut per vim te cum propinquis omnibus occidât, aut certè in exsiliumpellant. Cumq; per totam horam de hoc unico negotio sermones caderent: varias ejus expediendi rationes afferebant, varias artes recensebant, quas omnes memoriâ comprehendere non valebam. Tandem jurejurando confirmârunt, non se quieturos, priusquam, quod animo concepissent, effe-

F ctum

atum dedissent, dominationemq; rapu-
issent. Hæc sunt illa, ô Rex, præclara con-
silia: hic conatus adversariõrum tuorum.
Quem pro eâ fide, quâ tibi me obstructum
profiteor, ac præ me fero, tuam Majesta-
tem celare non debui. Quippe cum ejus-
modi molitiones cum certissimo Regis &
regni interitu conjunctæ sint. Quocirca
maturè necesse est, obviam eatur tam
sceleratis consiliis.

DIONYS. Quinam consiliorum isto-
rum sint architecti, statim me doceas vo-
lo. Non enim levia aut ludicra sunt hæc,
quæ narrasti. Et certè verba tua auscultan-
ti gelidus per dura cucurrit ossa tremor.

PHILOTYR. Alter eorum, quos con-
spirasse dixi, Dion erat, affinis tuus: alter
autem Damon, hospes ille Pythagoreus,
cui nuper inter consiliarios tuos locum
esse voluisti.

DIONYS. Ut illos Dii superi atq; infe-
ri malis exemplis perdant! Scilicet nus-
quam tuta fides. Menè servasse, atq; ad
honores evexisse, ut essent, qui me perde-
rent? Verùm in promptu est ratio, quâ
istos sceleratos ulciscar.

PHI-

PHILOTYR. Sape equidem animo
tui fidissimo, aperte & sine ullis ambagi-
bus te admonui, Rex Optime, ne tanti fa-
ceres Dionem. Constare enim omnibus,
non eum consulere, quæ sint in rem tu-
am. Immò si liceret, eum tibi mali aliquid
machinaturum. Nunc in acie novacula
versaris. Nunc Dion hoc solum agit, ut li-
beros Aristomachæ novercæ tuæ, regno
quondam præficiat, te excluso & ejecto.
Nam quoniam fieri non posse animad-
vertit, ut ipse regno potiatur: at suæ soro-
ris filios, optat dominari Sicilia. Quam
perfidè autem tecum agere constituerit:
ex his cognosces literis, quas ad senatum
populumq; Carthaginensè scripsit. In
his enim petit, ut foedus Pœni tecum astu-
tè feriant: Hac enim occasione se operam
daturum, ut ipsi regnum Siculum vi oc-
cupent, teq; in exsilium expellant. Quid
quæso est sub amici nomine fallere, si hoc
non est? Quamobrem nisi maturè Dio-
nis machinationibus obstiteris: actum
est, periisti.

DIONYS. Ambos è vestigio accersam
in pa-

F 2

in pa-

in palatium, & quam causa impulsu ad-
versum me conspiraverint, sciscitabor.

PHILOT. Pessimè istuc ô Rex, in te
consules. Novi enim eorum malitiam &
calliditatem, Si enim purgandi sui tem-
pus locumq; illis dederis: blanditiis & as-
sentationibus te circumvenient, ani-
mumq; tuam doctâ oratione sibi rursus
conciliabunt. Itaq; indicta causa illos da-
mnes ac perdas. Ita enim ab illorum insi-
diis & tutus, & securus eris.

DIONYS. Scestos itaq; nulla inter-
posita mora extremo afficiam supplicio,
ut perversa & nefaria consilia in aucto-
rum capita recidant.

PHILOT. Hoc laudo; iterum sic me-
mento, ubi quis Majestatem lædere ausus
fuerit.

DIONYS. Fidei tuæ atq; indicii præ-
mium à me feres. Caterùm ne inter nos
dicta foras elimines. Mox enim per duel-
les eo, quo digni sunt, saxo inacta-
tos infortunio.

11811

11811

Actus III. Scena 7.

PHILOTYRANNUS, PHILETUS, HYBRISTES, MISOPHILOSOPHUS, DION.

AN non dixi, hoc ita futurum? Scilicet animus mihi praefagiebat, hoc negotium successu minimè cariturum. Ego enim fallaciarum ejusmodi non vulgaris sum artifex. Evax, commilitones mei! benè rem gessi omnium nostrùm communi bono. Rex enim de capite plectendis nostris æmulis jam cepit consilium.

PHILET. Hunc nuncium multò sanè auro redimam. Ac videre gestio diem illum, quo iustas adversarii pœnas dabunt temeritatis suæ.

HYBRIS. Modò ne Rex sit in mora. Nam dubitando & dies prolatando magnæ opportunitates corrumpuntur.

PHILOT. Adeò in eos exacerbavi Regis animum, ut quàm ocyssimè illos perditum iri, confidam.

HYBRIS. Sed heustu: digito compefce labellum: ne fortè adveniens Dion sermones nostros exaudiat.

F 3 MISO

MISOPHIL. Ego, ne quicquam finis-
tri de nobis suspicetur, mellitis atq; ami-
cis verbis illum compellabo. Salvus sis
Dion, cognate atq; amice jucundissime.
Qui sit, quòd te hodiè in publico nondum
viderim? An minus bellè valuisti? Aut
aliud malum tibi est enatum? Ne quæso
me cela, quicquid sit. Ego enim vel vitam
tuâ causâ profundere sum paratus.

DION. Gratiam habeo, quòd ita in
me sis animatus. Cæterùm & rectè valeo,
nec quicquam adversi mihi hodiè obtri-
git. Grave autem quoddam negotium
continuis aliquot horis mihi tractandum
fuit: De quo jam ad ipsùm Regem refe-
ram.

MISOPHIL. Ito sanè, mi cognate;
Jam enim in tempore ad Regem venies,
quod rerum omnium est primum.

At ego te aliam, quàm sperabas, mer-
cedem auguror accepturum. Nos
intrò eamus.

Actus